

Udeskole - en læringsmetode i et dannelsesaspekt

Indhold:

Indledning

Dannelsesaspektet

Udeskole undervisningsmetoden – en definition

Udeskole i Albertslund

Børn og unge skal kende deres nærmiljø

Hvorfor udeskole som en del af den understøttende undervisning i naturfag

Lærer/pædagog samarbejdet

Brug ressource personerne på skolerne, i nærmiljøet og på Rådhuset

Bøger og artikler om udeskole

Aktuel metaforskning: Varieret læring, udeskole, bevægelse, og lektiehjælp

Dato: 24. februar 2015

Sags nr.: 15/1204

Sagsbehandler: LUJ

**BØRN, SUNDHED &
VELFÆRD**

Skoler & Uddannelse

Nordmarks Allé 1
2620 Albertslund

skoleroguddannelse@albertslund.dk
T 43 68 68 68

Indledning:

„Vi står i en uddannelsespolitisk brydningstid, hvor kravene til målbare resultater og til forskningsmæssig dokumentation af det vi gør i skolen stiger. Dette udfordrer den udeskole pædagogiske tænkning i praksis. Det er kvaliteten af det didaktiske arbejde og forskningsbaseret viden om, hvorvidt denne praksisform fremmer elevernes læring og helhedsorienterede dannelse, som vil afgøre hvilken plads udeskole vil få i morgendagens skole..”

Således skriver Arne N. Jordet i en artikel i Unge Pædagoger 2011. Efterfølgende har folkeskolen gennemgået en reform, der i indeværende skoleår implementeres i alle landets grundskoler. I reformen er der fokus på udeskoleundervisningsmetoden som læringsform. Nationalt deltager 65 skoler som demonstrationsskoler for udeskoleundervisning fra 2014-2016. Undervisningsministeriets udredning i maj 2014 viste, at 243 folkeskoler arbejder med udeskole i Danmark.

2014/15 er første år med reformen, hvor forskellige scenarier og tiltag, der understøtter arbejdet med reformen, afprøves. I Albertslund og omegn er der mange spændende læringsmiljøer, som skoler og institutioner kan benytte. Med afsæt i Folkeskoleloven og Folkeskolereform i Albertslund 2014, har Skoleafdelingen udviklet portalen *Åben skole – kompetencebanken Albertslund*. Her udbydes læringsaktiviteter til den understøttende undervisning og faglige fordybelse i grundskolen. *Åben skole – kompetencebanken*, er et digitalt redskab, der samler de eksisterende og nye målstyrede læringsaktiviteter til den åbne skole under trin og fag (hjemmesiden lanceres i april 2015).

Skoleområdet har siden 2012 arbejdet ud fra målene i strategien "Skole for alle – strategi for et fælles skolevæsen i Albertslund kommune 2012-2022 - ", der bl.a. omhandler læring for alle, kompetenceudvikling og naturfag for alle. Naturfag for alle, er følgeforsket af professionshøjskolen Metropol frem til 2017, og der er ansat en naturfagsvejleder i et halvårsværk. Naturfagsvejlederen er bl.a. tovholder for Naturfagsnetværket i kommunen. Kommunens ambitioner om at styrke fagligheden, stiller krav til både professionelle og brugere; ressourcepersoner i forvaltningen, lærere, pædagoger, ledere, formidlere i eksterne læringsmiljøer mv. Derfor er netværk, teamarbejde og samarbejde på tværs af professioner og institutioner essentielt for at opnå den bedste sparring, og dermed de bedste muligheder for at styrke fagligheden hos alle.

Dannelsesaspektet:

Ud over det faglige tiltag styrkes også det sociale dannelsesaspekt gennem udeskole idet læring gennem aktiv deltagelse i praksisfællesskaber styrker evnen til at samarbejde i respekt for andres evner og input..(Vesterager m.fl. UP 2011)

Med stærke referencer til den kulturhistoriske skole (Vygotsky, Dewey) børns udviklingsstadier (Piaget) neuropædagogiske teorier (Moser, Schilhab m.fl.) og med den elevstyrede læring som aksel, sætter følgende udeskoleundervisningen i et dannelsesperspektiv. Arne N. Jordet har i sin undersøgelse af udeskoleundervisning i nærmiljøet (1998) foretaget flere observationer. Ifølge Jordet har udeskoleundervisningen referencer til Piagets teorier om barnet, der gennemgår forskellige stadier i dets udvikling, stadier som ikke kan springes over, men som følger efter hinanden. En hovedpointe i Piagets teorier er, ifølge Jordet det faktum, at det ikke er muligt for et barn at danne sig begreber om ting, de ikke på en eller anden måde har grebet med sanserne. Begreberne skal kunne knyttes til noget konkret. Udviklingen sker gennem barnets egen aktivitet og udforskning af omgivelserne. De er ikke passive modtagere af information. I stadieteorien er elever på mellemtrinnet i den konkret-operationelle periode (7-11 år), og det er her de opfatter gennem konkret erfaring. Det er med andre ord det eleven kan sanse: se på, tage på, høre og lugte, som er det bærende element i barnets refleksion. Jordet diskuterer i hans bog "Nærmiljøet som uderum", at Piagets stadeteorier ifølge Sjøberg (1990) mangler det faglige indhold, men kun forholder sig til processen omkring aktivitetsorienteret pædagogik. Derfor er Piagets teorier ikke tilstrækkelige som teoriramme for skolens undervisning. Teorien kan dog anvendes i forhold til hvilke stadier eleverne er på, og hvad de i så fald ikke har forudsætninger for at kunne. Jordet argumenterer for konstruktivismen som læringsmodel for udeskoleundervisning. Den operationelle konstruktivisme har flere referencer til den kulturhistoriske skole i form af teorier som fx at læring er konsolidering og forandring af kognitive strukturer. Hvor den kulturhistoriske skole fremhæver vigtigheden af den sociale medierende faktor

for læring hos det enkelte individ, fremhæver virksomhedsteoretikere konstruktivismen som værende læring, der foregår i det enkelte individ og kollektivt indenfor bestemte miljøer, så som forskningsmiljøet og naturfagsdidaktik. I videreførelsen af den konstruktivistiske teori argumenterer Jordet, at mennesket ikke tilegner sig kundskaber gennem passiv registrering af sanseindtryk. Kundskaber kræver aktivitet og indebærer at sanseindtrykkene må organiseres og tilpasses gennem tankevirksomhed og aktiv kommunikation med andre.

Vygotsky har den sociale dimension i læringen som omdrejningspunkt. Sanseindtryk må fortolkes af omverden, hvormed læring bliver en kulturbetinget proces. Ifølge Vygotsky har sproget en afgørende funktion i denne proces. Sproget som det medierende redskab, er byggesten og styrende for tænkningen. Vygotskys hovedpointe var, at det er kundskaben som vi anvender og bruger i virkeligheden, der er vigtig for os (Jordet 1998:79). Udeskoleundervisning bygger på dette teori-grundlag. Gennem udeskoleundervisning forholder barnet sig aktivt til virkeligheden og oplevelserne sker i et socialt fællesskab med andre børn og voksne. Sproget er en vigtig komponent i både forberedelsen og bearbejdelsen af udeoplevelserne. Gennem refleksion bearbejdes oplevelse og dermed udvikles også tænkningen.

I planlægningsfasen er følgende undervisningsprincipper nævnt:

1. forarbejde (introduktion til teori om emnet)
2. udeaktiviteten (erfaringsbaseret læring)
3. efterbearbejdning (refleksiv læring)

Gennem erfaringsbaseret undervisning konstruerer barnet selv sin egen virkelighedsforståelse. Ifølge Jordet er denne form for læring solidt forankret i læringspsykologien, da undervisningen tager udgangspunkt i elevernes forforståelse og bygger på deres erfaringer. Erfaringer der bruges som grundlag for refleksion og bearbejdning (Jordet 1998). Jordet pointerer, at det er vigtigt, at have fagligheden for øje i udarbejdelsen af undervisningsrammer i skolen. Organiseringen af udeskoleundervisning kan ikke generaliseres, da det afhænger af forskellige faktorer på skolen og i nærmiljøet. Skoleledelse, lokal skolekultur og lærerressourcer på den enkelte skole påvirker både omfanget og indholdet af udeskoleundervisningen.

Udeskole undervisningsmetoden – en definition:

Undervisningsministeriet definerer udeskole som "Udeskole er en bred betegnelse for undervisning med udgangspunkt i fagenes mål (Fælles Mål), der regelmæssigt og over længere tid gennemføres uden for klasseværelset og skolens mure. Udeskole bygger på et samspil mellem undervisning inde og ude. Eleverne anvender den teoretiske viden og de færdigheder, de får igennem inde undervisningen ude i relevante omgivelser, og de følger op på udeundervisningen i klasseværelset. Udeskole kan foregå mange steder, eksempelvis i skolegården, naturområder, virksomheder, museer, kirker, genbrugspladser, andre pladser mv." (UVM 2014)

På www.udeskole.dk findes læringsaktiviteter, forskning bag metoden og forslag til det videre arbejde. Hæftet "Udeskole – viden i virkeligheden" kan downloades på <http://www.skoven-i-skolen.dk/content/udeskole-viden-i-virkeligheden>

Udeskole i Albertslund:

Med afsæt i Arne Jordets "Nærmiljøet som klasserum" (1998), hvor ideen er, at opfatte nærmiljøet og lokalsamfundet som et miljø for læring, er der god grund til at have udeskole i Albertslund. Udeskole metoden handler ikke kun om naturoplevelser, men i lige så høj grad om at flytte undervisningen der hen, hvor den er "siteret" og virkelighedsnær fx kristendomsundervisning i kirker eller moskeer, læsning på biblioteket, kulturhistorisk bevidsthed i Vikingelandsbyen, kunstneriske læreprocesser på Billedskolen, musikkoncerter på Forbrændingen, dansk i skoven på Naturskolen etc. Ved at besøge eksterne læringsmiljøer, er der mulighed for at møde andre fagprofessionelle undervisere i et autentisk miljø. Elevaktivitet og de fysiske rum som erfaringskilde er centralt i læringen, når der er fokus på handling og sansning i et aktivt miljø.

Som naturfagslærer, er der også grund til at tænke udeskole som en læringsmetode. Men kan eksterne læringsmiljøer bruges som læremidler i naturfag?

"Et læremiddel i naturfag er det, læreren gør til et læremiddel. God uddannelse af lærerne er derfor væsentlig for, om og hvordan de eksterne læringsmiljøer bliver brugt som læremidler i naturfag" (Hyllested 2011). I Albertslund kommune har vi mange eksterne læringsmiljøer, hvor den faglige undervisning kan understøttes af konkrete læringsaktiviteter. Fælles mål er med til at lægge de overordnede retningslinjer for, hvad vi underviser i, og brugen af eksterne læremiljøer kan sætte læreprocesser i gang, som ikke er mulige at gennemføre på en skole.

Børn og unge skal kende deres nærmiljø:

I Albertslund kommune betragter vi byen som en modelby, der bygger på levende læringsmiljøer. Det grønne liv i Albertslund handler derfor også om at kende sin omverden og vide, hvad det vil sige at leve et grønt liv. Det er et vilkår for udvikling af fremtidens bæredygtige samfund, at børn og unge har udviklet en forståelse for naturens kredsløb og kan koble den viden til deres daglige liv. Derfor vil vi arbejde på, at alle børn møder bæredygtighed i børnehøjde i kommunens skoler, dagtilbud og institutioner og udvikler kompetencer til at handle ansvarligt i den verden, de lever i. Vi vil sikre alle børn og familier adgang til en rig og ren natur af højeste kvalitet, og skabe nye muligheder for fysisk leg og læring i de grønne områder og byens grønne rum

Som grundlag for det grønne liv vil vi sikre, at kommunens grønne områder, natur, vandløb og søer plejes og udvikles med udgangspunkt i en geologi- og kulturforståelses ramme med lokale læringsaktiviteter for børn og unge i [kommunens Miljølæseplaner](#) og som en del af *Åben skole - kompetencebankens* aktivitetstilbud til skolerne. På den måde vil naturpleje

og udvikling ske i et tæt samspil med børn- og ungeområdet samt undervisnings- og kulturområdet og inddrage foreningslivet.

Med Skolereformen er der åbnet op for nye muligheder, så alle bliver så dygtige, de kan. I Skole for alle - strategi for et fælles skolevæsen i Albertslund kommune 2012-22 understreges, at den teknologiske og praktiske dimension i naturfagene samt muligheder for at undersøgende og eksperimenterende tilgang kan være med til at fastholde interessen for drengene. Skoleafdelingen støtter op om tiltag, der integrerer nærmiljøet i undervisningen. Ved at iværksætte og understøtte konkrete tiltag på skolerne, er Skoleafdelingens faglige vejledere og konsulenter i samarbejde med skoleledere, lærere og pædagoger med til at understøtte kommunens strategier og visioner på læringsområdet. Albertslund kommune støtter læringsmiljøer, der beriger børn og unges hverdag. Her kan fx nævnes Musikskolen, Billedskolen, Veskovens naturskole, Naturskolen, Kroppedal museum, Naturcentret Herstedhøje, Vikingelandsbyen m.fl.

Hvorfor udeskole som en del af den understøttende undervisning i naturfag:

I evalueringsrapporten over udviklingsprojektet på Herstedlund skole i 2013¹, fremgår det i en spørgeskemaundersøgelse blandt 16 elever, der deltog i projektet, at størstedelen af eleverne viser interesse for fysik/kemi faget, herefter biologi og geografi. Dette stemmer overens med følgeforskningsrapporten "Elevernes interesse for naturfag og naturfagsundervisning" (Professionshøjskolen Metropol 2013²), der viser at eleverne foretrækker de naturfag, som er praktisk orienterede. Eleverne ønsker at arbejde med forsøg og praktiske undersøgelser som 1. prioritet. Herefter prioriterer eleverne, besøg andre steder (udeskole) og brug af mobil/iPad i undervisningen som metode og læremidler.

Udeskole er virkelighedsnær undervisning i nærmiljøet og har længe været praktiseret i Albertslund. Med et stærkt forankret miljøarbejde og pædagogik, har miljølæseplanerne dannet ramme for aktiv læring og ekskursioner. Som et led i det naturfaglige indsatsområde og med fokus på den åbne skole i Albertslund kommune, har vi valgt at koble det naturfaglige indsatsområde til miljølæseplanerne. Miljøet er et af de tre hovedområder, som Albertslund kommune har som mærkesag. 60% af Albertslund kommune er grønt. Her spiller Vestskoven en væsentlig rolle både i forhold til rekreative formål og undervisningsformål. Vi har fx naturvejledning og historiske værksteder. Albertslund kommune er *hovedbruger* af Naturcenter Herstedhøje. Det giver

¹ En del af rapporten <http://www.eva.dk/projekter/2014/inspiration-til-skoler-om-folkeskolereformen>

² Der er indgået en 4-årig partnerskabsaftale mellem Metropol og Albertslund kommune i forbindelse med skolevæsenets indsatsområdet "Naturfag for alle". I undersøgelsen deltog 619 elever og 27 naturfagslærere fra Albertslunds 4 skoler. Undersøgelsen fandt sted fra marts til september i 2013.

lærere og pædagoger muligheder for at tage på tur i Vestskoven, låne materialer, booke bålsted, overnatning mv.

Naturfagsnetværket, naturfags vejleder og Naturstyrelsen har i 2014 udarbejdet den naturfaglige orienteringsrute for udskolingene ved Naturcentret. Den tilgås via QR koder på ruten. Scan koden for adgang.

Lærer/pædagog samarbejdet:

Når talen falder på Udeskole, er der oplagt mulighed for at samarbejde på tværs af professioner. I forhold til understøttende undervisning og lærer/pædagog samarbejdet, har vi med afsæt i EVA rapporten over udviklingsprojektet på Herstedlund skole i 2013 erfaringer fra samarbejdet. Rapporten konkluderer vigtigheden i, at være opmærksom på rammerne i undervisningen samt koordinering og definering af rollerne i lærer/pædagog samarbejdet. Pædagogen bør deltage i teams eller årgangsteam og inddrages i årsplanlægningsarbejdet, for at opnå bedst mulig synergi mellem lærerens og pædagogens faglige og sociale kompetencer - til gavn for den enkelte elevs læringspotentiale og læringsmiljø. BUPL har skrevet en pjeces om "Det gode samarbejde i folkeskolen". Det er blevet undersøgt, hvordan lærere og pædagogers samarbejde i skolen bliver til, som et resultat af mange faktorer. Målet med undersøgelsen har været at indfange de processer, der foregår mellem deltagerne i samarbejdet. Dette er gjort ud fra en forståelse af, at det gode samarbejde ikke blot er der – det gode samarbejde skabes aktivt i et komplekst samspil mellem mange faktorer. Pjecen kan hentes på

[http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-8R8FY9/\\$file/Det%20gode%20samarb_12_web.pdf](http://www.bupl.dk/iwfile/BALG-8R8FY9/$file/Det%20gode%20samarb_12_web.pdf)

Brug ressource personerne på skolerne, i nærmiljøet og på Rådhuset:

Kommunens naturfagsnetværk har repræsentanter fra alle skoler og mødes jævnligt. Kontakt skolens repræsentant, hvis du har brug for sparring omkring naturfaglig læring. På Naturcenter Herstedhøje holder Albertslund og Glostrup kommunes naturvejleder til. Her kan du booke naturvejlederen til udeskole aktiviteter. Se mere på www.naturskole.albertslund.dk

Går du, din institution eller skolen med overvejelser om indsatsområder og tiltag i forhold til udeskole eller miljøpædagogik, er du velkommen til at kontakte naturfagsvejlederen på tlf.: 43 686147 eller mail: luj@albertslund.dk

Elevbyrådsdag på Rådhuset

Bøger og artikler om udeskole og udendørspædagogik:

Bischoff, Anette (red): "Uteskole – naturligvis", Rapport fra seminar og inspirationskurs om barn, læring, natur og friluftsliv. Høgskolen i Telemark (BØ).

Beard, Colin og Wilson, John P: "Experiental Learning – a best practice handbook for Educators and Trainers", Kogan Page 2006.

Bergholdt, Lars: "Udepædagogik - naturligvis", Frydenlund 2011.

Brauns, Martin og Reiss, Michael: "Learning Science outside the Classroom", RoutledgeFalmer, 2004

Carlegård, Lotta: "At lære in engelska ute", Naturskoleforeningen, 2007 (svensk), naturskolan@falun.se

Cornell, Joseph: "Journey to the heart of nature", Dawn publications, 1994.

Dahlgren, Lars Ove og Sczezpanski, Anders: "Udendørspædagogik - boglig dannelse og sanselig erfaring", Forlaget Børn og Unge 2001.

Dahlgren, Lars Ove et al: "Utomhuspedagogik som kundskapskalla", Studenterlitteratur 2007 (svensk).

Damhaug, Ole Chr., Elevhøy, Inger Lise A, Lie, Sigmund, Vedum, Trond Vidar, Ødegaard, Torbjørn: "Fritt fram for uteskole - Lek og læring i natur- og miljøfag. Håndbok for lærere", Aschehoug 2001.

Grahn, Patrik "Ute på dagis", af m.fl. Stad & Land, 1997.

Grundahl, Trine Holck, Larsen, Jens Peter: "Helt ude i skoven - Lemvig tager hånd om fokusbørn", VIA systime 2010.

Handicappens Videnscenter: "Friluftsliv - for mennesker med funktionsnedsættelser. En antologi om rehabilitering, habilitering, specialpædagogik, socialpædagogik og fritid. Handicappens Videnscenter 2011.

Hebæk, Marit og Liv Sommer Holmen og Anne Retterstøl, "Uteskole – ei praktisk håndbok", N.W. Damm & Søn as, 2001.

Herholdt, Lene: "Sprogbrug og sprogfunktioner i to kontekster. En undersøgelse af det danskfaglige potentiale i udeundervisningen i naturklassen på Rødkilde Skole", Danmarks Pædagogiske Universitetsforlag, 2003.

Hyllested, Trine "Børn og naturfaglig dannelse", udgivet af CVU-Sjælland i 2003.

Hyllested & Rasmussen m.fl. "Skolen i virkeligheden", Forlaget UP 2013

Leicht Madsen, Bent "Børn, dyr og natur", Forlaget Børn & Unge, 1988.

Lindstrøm, Mette og Karen Lorenzen, artiklen "Hvad skal vi med kampagner om sundhed" i magasinet "Focus Idræt" med Temaet Sundhed, november 2003.

Løye Christiansen, Jørgen, Trine Hyllested, Søren Nielsen, Albert Chr. Paulsen, Birthe Petersen "Børn og natur – hvorfor og hvordan? – om naturfaglig dannelse for børn og unge, Udgivet af CVU Sjælland i 2003.

Lättman-Masch, Robert og Wejdmark, Mats: "Att lära in ute året runt", Nynäshamns Naturskola 2007.

Mygind, Erik Artiklen "Elevers aktivitetsniveau på skole- og naturdage", i magasinet Focus Idræt nr. 3, 2002.

Mygind, Erik Artiklen "Elevudsagn om undervisning og sociale relationer på yngste klassestrin" i magasinet "Focus Idræt" med Temaet Sundhed, november 2003.

Mygind, Erik: "Udeundervisning i folkeskolen", Museum Tusulanum 2005.

Nikolaisen Jordet, Arne: "Klasserommet utenfor - Tilpasset opplæring i et utvidet læringsrom", Cappelen Akademisk Forlag, 2010.

Nikolaisen Jordet, Arne "Nærmiljøet som klasserom - Uteskole i teori og praksis", Cappelen Akademisk Forlag, 1998.

Nikolaisen Jordet, Arne "Lutvann-undersøkelsen – en case-studie om uteskolens didaktikk, Delrapport 2", Høgskolen i Hedmark, 2003. Kan bestilles ved at kontakte forfatteren på e-mail: arne.nikolaisen@lue.hihm.no.

Pedersen, Bente og Anne Brodersen "Haser i skoven ". En sammenlignende undersøgelse mellem børn i skovbørnehaver og børn i traditionelle børnehaver.. Udgiver vist Danmarks Lærerhøjskole.

Sabroe, Britt, Ulla og Per Johnsen "Ud med skolen! - i det grønne klasseværelse, Alinea Lyst & læring, 2002.

Schilhab, Theresa S. S. et al: "Skolen i skoven – hjerne, krop og læring i naturen", DPU 2007.

Tordsson, Bjørn: "Å svare på naturens åpne tiltale. En undersøkelse av meningsdimensjoner i norsk friluftsliv på 1900-tallet og en drøftelse av friluftsliv som sosiokulturelt fenomen", Dr. Scient afhandling fra Høgskolen i Bø.

"Konferansrapport fra Nordisk konferens "Barn och Friluftsliv – friluftslivets påverkan på barns utveckling, helse och naturförståelse. 17. – 19. oktober 1997. Udgivet af Friluftslivsförbundet mars 1998, Sverige.

VARIERET LÆRING, UDESKOLE, BEVÆGELSE OG LEKTIEHJÆLP

Nedenstående punkter er en kort opsummering af publikationen "Varieret læring, udeskole, bevægelse og lektiehjælp", udgivet august 2014. Temaerne omhandler:

1. *Varieret undervisning der virker..*
2. *Anvendelsesorienteret undervisning*
3. *Undervisning i det fri*
4. *Skolen i bevægelse*
5. *Lektiehjælp*
6. *Om forskningskortlægningen*

Forskningskortlægningerne, som danner udgangspunktet for publikationen , er gennemført af Rambøll Management Consulting, Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) ved Aarhus Universitet samt VIA University College, Professionshøjskolen UCC og Professionshøjskolen Metropol.

Kortlægningerne omfatter både dansk, nordisk og international forskning fra skolesystemer, der er sammenlignelige med det danske. For hvert af de seks temaer er der screenet mellem 7.000-10.000 forskningsstudier fra de seneste ti år. Kortlægningerne er således indholdsmæssigt begrænset til de seks temaer. Herudover er udvalget af forskning begrænset ved udelukkende at fokusere på studier, som har en direkte kobling mellem indsats og effekt, som er af høj forskningsmæssig kvalitet, og som samtidig er relevante i en dansk skolekontekst. Konkret omfatter hver forskningskortlægning mellem 34 og 66 studier.

Forskningen viser:

- Anvendelsen af praktiske læremidler i undervisningen er én form for anvendelsesorienteret undervisning, der kan skabe flere læringsveje og styrke elevernes faglige udvikling.
- Undersøgelser- og praksisorienterede undervisningsmetoder med fokus på elevernes egne erfaringsdannelser kan påvirke elevernes faglige og trivselsmæssige udvikling positivt.
- Brugen af teknologi i undervisningen øger elevernes faglige udbytte af undervisningen. Det er dog en forudsætning, at teknologien inddrages i den almene undervisning, hvis eleverne skal have fagligt gavn af de digitale læremidler.
- Anvendelsesorienteret og elevaktiverende undervisningsformer påvirker elevernes forudsætninger og motivation for at lære positivt.

- Gruppearbejde, teambuilding-aktiviteter og elev-til-elev-læring er centrale elementer i udendørsundervisning, som har potentiale til at øge elevernes kommunikationsevner, relationer og sammenhold foruden elevernes faglige resultater, trivsel og alsidige udvikling.
- Udendørsundervisning er mest effektiv i forhold til at styrke elevernes faglige udvikling, trivsel og alsidige udvikling, når undervisningen har et klart fagligt fokus.
- De positive effekter af udendørsundervisning på elevernes faglige, trivselsmæssige og alsidige udvikling fastholdes og akkumuleres over tid.
- Mere og bedre bevægelse i løbet af skoledagen har positive effekter på elevernes læringsforsætninger såvel som på elevernes faglige resultater, trivsel og alsidige udvikling.
- Selv bevægelse i mindre omfang, fx korte bevægelsesøvelser indlagt i løbet af skoledagen, har stor effekt på elevernes almene velvære og faglige udvikling.
- Elever med særlige behov har et større fagligt og socialt udbytte af at bevæge sig i løbet af skoledagen end elever uden særlige behov.
- Lektiehjælpsprogrammerne er ofte kendetegnet ved at være målrettet den enkelte elevs faglige behov og udfordringer, men organiseringen af lektiehjælp er derudover meget varieret
- Et tæt samarbejde og koordination mellem elevernes skoler og lektiehjælpsprogrammerne skaber bedre betingelser for at rekruttere elever med størst behov til lektiehjælpsprogrammerne.
- Flerstrengede indsatser, der kombinerer lektiehjælp med tiltag, der fremmer elevernes sociale kompetencer, tiltro til egne evner og motivation for at gå i skole, har potentiale til at påvirke eleverne positivt.
- Computerbaserede lektiehjælpsprogrammer er ligeså effektive som traditionel lektiehjælp i forhold til at flytte eleverne fagligt set.